

การนำเสนอผลงาน Best practice service plan
การประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การพัฒนาระบบบริการสุขภาพ (service plan sharing)
ครั้งที่ ๕/๒๕๖๑

ส่วนที่ ๑

ชื่อผลงาน Best practice service plan(สาขามะเร็ง)

ชื่อเรื่อง การคัดกรองมะเร็งลำไส้ใหญ่

กำหนดรูปแบบการนำเสนอ

✓ ผลงานวิชาการ

ชื่อผู้ส่งผลงาน

ชื่อ – สกุล นางเพยาร์ หารธงชัย ตำแหน่ง พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

สถานที่ปฏิบัติงาน โรงพยาบาลเซกา อ.เซกา จ.บึงกาฬ เขตสุขภาพที่ ๘

โทรศัพท์ ๐๔๒ - ๔๘๙๐๙๙ มือถือ ๐๘๕ - ๗๔๔๑๑๗๔ โทรสาร ๐๔๒ - ๔๘๙๖๙๙

E- mail payaoharn@gmail.com ปีที่ดำเนินการ ปี ๒๕๖๑ (๑ ก.พ. ๖๑ - ๓๑ พ.ค.๖๑)

ส่วนที่ ๒

บทคัดย่อ

๑.ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มะเร็งลำไส้ใหญ่ และทวารหนักเป็นมะเร็ง ระบบทางเดินอาหารที่พบมากที่สุด จากสถิติทะเบียนมะเร็ง Thai cancer based ข้อมูล ณ วันที่ ๕ ต.ค. ๒๕๖๐ ในระดับประเทศพบมากเป็นอันดับ ๒ ทั้งในเพศชาย และเพศหญิง เป็นมะเร็ง อันดับ ๓ ของเขตสุขภาพที่ ๘ มะเร็งลำไส้ใหญ่ และทวารหนักมักเกิดจากตั้งเนื้อขนาดเล็กที่เรียกว่า โพลิป (Polyp) ซึ่งอาจเกิดการเปลี่ยนแปลงจนกลายเป็นมะเร็งในที่สุด โดยทั่วไปใช้เวลา ๕- ๑๐ ปี ด้วยนโยบายservice plan สาขามะเร็ง ร่วมกับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ จึงมีนโยบายสนับสนุนให้ประชาชน อายุ ๕๐- ๗๐ ปี ได้รับการตรวจคัดกรองโรคมะเร็งลำไส้ใหญ่ เพื่อให้ได้รับการรักษาตั้งแต่ระยะเริ่มแรก และเพื่อลดอัตราการเกิดมะเร็งลำไส้ใหญ่ระยะลุกลามได้ ซึ่งประชากรกลุ่มอายุ ๕๐ - ๗๐ ปี ในเขตอำเภอเซกา มีทั้งหมด ๑๕,๑๐๓ คน จะต้องได้รับการตรวจคัดกรองมะเร็งลำไส้ใหญ่ ด้วยวิธี Fit test ทั้งหมดคือ ๗,๙๔๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐ ของประชากรทั้งหมดในอำเภอเซกา ทั้งนี้ในรายที่ผลการตรวจ Fit test positive จะต้องได้รับการส่งต่อเพื่อพบศัลยแพทย์ ในการทำวินิจัยด้วยการส่องกล้อง (colono scope) รวมทั้งการรักษาอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

๒.วัตถุประสงค์

๑. เพื่อค้นหาและคัดกรองมะเร็งลำไส้ใหญ่ในประชากรกลุ่มอายุ ๕๐ - ๗๐ ปี
๒. เพื่อพัฒนาเครือข่ายในการคัดกรอง และส่งต่อในการดูแลรักษาผู้ป่วยโรคมะเร็งลำไส้
๓. เพื่อสร้างความตระหนักในการดูแลสุขภาพตนเอง

๓.วิธีการดำเนินการ

๑.ประชุมคณะกรรมการวางแผน ในการดำเนินงานโครงการตรวจคัดกรองมะเร็งลำไส้ใหญ่ผู้เข้าร่วมประชุม ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงพยาบาลเซกา สาธารณสุขอำเภอเซกาพยาบาลผู้ประสานงานและบริหารจัดการโรคมะเร็งลำไส้ใหญ่ โรงพยาบาลเซกา จนท.ห้องปฏิบัติการ และจนท.รพ.สต.ทุกแห่งในอำเภอเซกา

๒.โรงพยาบาลเซกาดำเนินการจัดซื้ออุปกรณ์ในการตรวจคัดกรองมะเร็งลำไส้ใหญ่ (Fit test)

๓.ดำเนินงานการตรวจคัดกรองมะเร็งลำไส้ใหญ่ ทุกรพ.สต. ในอำเภอเซกา ตามกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดโดยจัดทีมบุคลากรในการออกตรวจในทุก รพ.สต. ครั้งละ ๔ คน ประกอบด้วย ๑.นักเทคนิคการแพทย์, ๒.พยาบาลวิชาชีพ, ๓.นักวิชาการสาธารณสุขทั้งหมด ๑๘ ครั้ง

๔.บันทึกรายงานในระบบข้อมูล ๔๓ เพิ่ม ตามที่สำนักงานหลักประกันสุขภาพกำหนดและรายงานผลการคัดกรองให้ผู้รับบริการทราบ

๕.ส่งต่อผู้ป่วยในรายที่ผิดปกติพบแพทย์ เพื่อตรวจยืนยันการวินิจฉัยด้วยการส่องกล้อง (colono scope) และตัดชิ้นเนื้อส่งตรวจ ที่รพ.เซกา

ขั้นตอนดำเนินการ	รายละเอียด / ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลา
ประชุมคณะกรรมการวางแผนโครงการตรวจคัดกรองมะเร็งลำไส้ใหญ่	ประชุมครั้งที่ ๑ ชี้แจงนโยบาย แผนงาน/แนวทางการดำเนินงาน	ม.ค.๖๑
	ประชุมครั้งที่ ๒ ฝึกปฏิบัติงานการตรวจคัดกรองมะเร็งลำไส้ใหญ่ให้กับจนท. รพ.สต.	ม.ค.๖๑
เขียนโครงการ/อนุมัติโครงการ	รายละเอียดโครงการตามแนวทางของสำนักงานหลักประกัน	ม.ค.๖๑
จัดซื้อ FIT Test และแจกจ่ายชุด FIT Test ให้กับหน่วยบริการ	เจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการดำเนินการจัดซื้อ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลทุกแห่งมารับชุด FIT Test ที่ โรงพยาบาลเซกา	ก.พ.๖๑
แจกจ่ายชุด FIT Test ให้กับประชากร	เจ้าหน้าที่รพ.สต.เจ้าของพื้นที่/อสม. ให้ความรู้ให้วิธี/ขั้นตอนการเก็บตัวอย่างอุจจาระ ให้กับประชากรกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ตามรายชื่อพร้อมกับแจกจ่ายชุด FIT Test ให้กับกลุ่มเป้าหมาย	มี.ค..๖๑
ตรวจผลการคัดกรอง	ทีมบุคลากรประกอบด้วย ๑.นักเทคนิคการแพทย์, ๒.พยาบาลวิชาชีพ, ๓.นักวิชาการสาธารณสุข ออกตรวจผลFIT Testให้กับ รพ.สต.ทุกแห่ง	
ส่งต่อผู้ป่วยในรายที่ผิดปกติพบแพทย์	ตรวจยืนยันการวินิจฉัยด้วยการส่องกล้อง (colono scope) และตัดชิ้นเนื้อส่งตรวจ ที่รพ.เซกา	
บันทึกข้อมูลและรายงานผลการบริการ	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่ให้บริการบันทึกรายงานในระบบข้อมูล ๔๓ เพิ่ม ตามที่สำนักงานหลักประกันสุขภาพกำหนด และรายงานผลการคัดกรองให้ผู้รับบริการทราบ	
สรุปผลโครงการ	ผู้รับผิดชอบโครงการ รพ.เซกา	มิ.ย๖๑

๔.ผลการดำเนินการ สรุปผลการดำเนินงานในการตรวจคัดกรองมะเร็งลำไส้ใหญ่ในอำเภอเซกา ปี ๒๕๖๑

ชื่อ รพ.สต.	เป้าหมายทั้งหมด	กลุ่มเป้าหมายตรวจ Fit test	ผลการตรวจ		
			Positive	Negative	รวมผลตรวจทั้งหมด
รพ.สต.ชาง	๑,๖๑๗	๘๓๙	๙๗	๕๓๙	๖๓๖
รพ.สต.ท่ากกแดง	๑,๑๘๒	๖๒๑	๓๘	๕๔๓	๖๒๑
รพ.สต.โคกกระแซ	๗๓๗	๓๙๙	๔๑	๓๕๘	๓๙๙
รพ.สต.ต๋อง	๑,๐๙๔	๕๗๗	๒๘	๔๕๙	๔๘๗
รพ.สต.โคกโขง	๖๑๓	๓๓๗	๒๘	๑๖๕	๑๙๓
รพ.สต.ป่งไฮ	๙๕๔	๕๐๗	๓๗	๔๗๐	๕๐๗
รพ.สต.คำบอน	๓๙๔	๒๒๗	๑๖	๑๖๔	๑๘๐
รพ.น้ำจั้น	๗๓๑	๓๙๗	๓๗	๓๓๖	๓๗๓
รพ.ท่าสะอาด	๑,๗๑๕	๘๘๘	๑๒	๕๔๑	๕๕๓
รพ.สต.หนองทุ่ม	๑,๒๖๗	๖๖๔	๒๒	๕๖๐	๕๘๒
รพ.สต.โสกำม	๑,๐๐๑	๕๓๑	๒๖	๔๕๒	๔๗๘
รพ.สต.ท่าเชียงเครือ	๓๖๘	๒๑๔	๑๖	๑๙๘	๒๑๔
ศสม.เซกา	๓,๔๒๐	๑,๗๓๔	๑๐๑	๑,๓๔๓	๑,๔๔๔
รวมทั้งหมด	๑๕,๐๙๓	๗,๙๔๓	๔๙๙	๖,๑๒๘	๖,๖๒๗

ผลการตรวจวินิจฉัยด้วยการส่องกล้อง (colonoscopy) สามารถดำเนินการวินิจฉัยได้ประมาณ ๗๐ case พบ CA colone ๑ case CA rectum ๒case ,biopsy polyp๑๐ case

ปัจจัยความสำเร็จ

๑. มีแนวทางขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เป็นระบบและชัดเจนรวมทั้งการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพ เขตสุขภาพที่ ๘ จาก ส่งผลให้งานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย
๒. ผู้บริหารโรงพยาบาลเซกา และสาธารณสุขอำเภอเซกาให้ความสำคัญและสนับสนุนการพัฒนาระบบงาน
๓. บุคลากรในพื้นที่มีความจริงจังในการปฏิบัติงาน การทำงานเป็นทีม การมีส่วนร่วมรับผิดชอบร่วมกันในการปฏิบัติงาน ความร่วมมือร่วมใจของบุคลากร ส่งผลให้งานประสบผลสำเร็จได้ผลงานที่มีคุณภาพ

ปัญหาและอุปสรรค

๑. ภาระหน้าที่ของบุคลากรใน รพ.สต. มาก ส่งผลให้การนำข้อมูลเข้าสู่ระบบ ๔๓ เพิ่มล่าช้า
๒. การอัปเดตข้อมูลในระบบข้อมูลล่าช้าทำให้รายงานผลไม่เป็นปัจจุบัน
๓. จำนวน fit test ที่แจกให้กลุ่มเป้าหมายได้กลับคืนไม่ครบตามจำนวนที่แจกไป

ประโยชน์ที่ได้รับ

๑. ประชากรกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่อำเภอเซกาได้รับการตรวจคัดกรองมะเร็งลำไส้ใหญ่ เพื่อค้นหาโรคมะเร็งลำไส้ใหญ่ และเข้าสู่กระบวนการรักษาได้เร็ว
๒. ประชาชนได้มีความตระหนักในการดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคมะเร็งลำไส้ใหญ่มากขึ้น
๓. บุคลากรในพื้นที่มีการพัฒนางานร่วมกัน สร้างความเข้มแข็งให้กับทีมเครือข่ายเพิ่มมากขึ้น

๕. อภิปรายผล

ในการดำเนินงานคัดกรองมะเร็งลำไส้ใหญ่ CUP เซกา ซึ่งอำเภอเซกาเป็นพื้นที่การดำเนินงานนำร่อง ในจังหวัดบึงกาฬ เพื่อการตรวจคัดกรองด้วยวิธี Fit Test ที่ได้รับงบประมาณการสนับสนุนจากสพข.เขต นั้น อำเภอเซกาสามารถดำเนินงานดังกล่าวได้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ เนื่องจากมีการดำเนินงานแบบระบบเครือข่ายที่เข้มแข็ง จึงได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี ในการดำเนินงาน

๖. ความภาคภูมิใจ

ในการดำเนินการคัดกรองมะเร็งลำไส้ใหญ่ อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ได้รับความร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจ เป็นอย่างดี จากทั้งผู้บริหาร เพื่อนร่วมงานและภาคีเครือข่ายต่างๆในอำเภอเซกา จึงทำให้งานนี้สามารถดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และที่สำคัญประชาชนได้ประโยชน์ในการดำเนินการของโครงการนี้ ทั้งนี้ยังสามารถสร้างความตระหนักในการดูแลตนเอง